

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 marca 2015 roku powódka (...) S.A. wniósł o orzeczeniem nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym obowiązku zapłaty przez pozwaną (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zapłaty kwoty 120.889,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 11 marca 2015 roku do dnia zapłaty, oraz kwoty 10.474 zł tytułem poniesionych przez powódkę kosztów związanych z nienależytym wykonaniem przez pozwaną umowy wiążącej strony, a także zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, że (...) sp. z o.o. zawarła w dniu 28 lutego 2014 roku z powódką umowę finansowania wierzytelności, na mocy, której doszło do przelania na rzecz (...) S.A. wskazanej w załączniku nr 1 wierzytelności. Przedmiotem przelewu była wierzytelność, która zgodnie z zapisami umowy miała przysługiwać pozwanej wobec (...) im. K. M. (1) w P.. Powódka w wywiązaniu się z ciężącego na niej zobowiązania wynikającego z umowy dokonała w dniu 4 marca 2014 roku przelewu na rachunek K. w wysokości 98.031,80zł. (...) Medyczny odmówił dobrowolnej zapłaty na rzecz powódki należności wynikającej z objętej umową cesji z dnia 28 lutego 2014 roku faktury vat nr (...), co skłoniło powódkę do wystąpienia na drogę postępowania sądowego. Wobec podniesionego przez (...) Medyczny zarzutu potrącenia dochodzonej należności z kwotą naliczonych K. kar umownych tytułem nienależytego wykonania umowy nr (...) powództwo zostało prawomocnie oddalone. Pozwana pomimo wezwania nie przystąpiła do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego. Wobec faktu, że mocą zawartej przez strony umowy pozwana przeniosła na powódkę wierzytelność, która wskutek dokonanego potrącenia nie była wymagalna, (...) S.A. powołując się na zapis § 1 ust. 5 wiążącej strony umowy wezwała pozwaną pismem z dnia 22 sierpnia 2014 roku do zwrotu nominalnej wartości wierzytelności będącej przedmiotem przelewu wraz z odsetkami i kosztami. Powołanym pismem odstąpiła również od wiążącej strony umowy. Pozwana nie uiszczała żądane sumy skutkiem czego powódka dochodzi w niniejszym procesie następujących kwot:

- 98.638,38 zł tytułem należności głównej,
- 11.777,15 zł tytułem należnych powódce odsetek, wyliczonych na dzień 10 marca 2015 roku,
- 5.023 zł tytułem opłaty sądowej uiszczonej w postępowaniu toczącym się przed sadem Okręgowym w Poznaniu w sprawie sygn. akt IX GC 639/14/5,
- 1.817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez powódkę w sprawie sygn. akt IX GC 639/14/5 wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa,
- 3.634 zł tytułem uiszczonych przez powódkę na rzecz (...) przegranych kosztów postępowania toczącego się pod sygn. akt IX GC 639/14/5.

(pozew k. 3-6)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 15 kwietnia 2015 roku, wydanym w sprawie os sygn. akt X GNc 248/15 Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty k. 78)

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty pozwana zaskarżyła przedmiotowe orzeczenie w całości wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym m.in. kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Pozwana podniosła zarzuty braku sporności lub wymagalności, tj. wady prawnej przelanej wierzytelności, braku skutecznego odstąpienia przez powódkę od umowy, braku uzasadnienia przez powódkę żądania odnośnie kwoty 10.474 zł, ewentualnie na wypadek uznania przez Sąd, że powódka złożyła skuteczne oświadczenie o odstąpieniu od

umowy, pozwana podniosła zarzut zatrzymania świadczenia do czasu zaoferowania albo zabezpieczenia przez powoda roszczenia zwrotnego – w trybie art. 496 k.c. Pozwana potwierdziła przy tym, że w dniu 28 lutego 2014 roku doszło do zawarcia przez strony umowy finansowania wierzytelności, której przedmiotem przelewu była wierzytelność w kwocie 101.275,67 zł przysługująca mu wobec (...) objęta fakturą vat nr (...). Wskazała, że wierzytelność ta nie była kwestionowana przez dłużnika, co wyraźnie potwierdza treść uzasadnienia do wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2014 roku. Powód miał natomiast wiedzę, że (...) Medyczny może występować przeciwko niemu z roszczeniami związanymi z opóźnieniem w wykonaniu umowy przez pozwaną, o czym świadczy również to, że będąca przedmiotem przelewu na rzecz powoda wierzytelność wynikająca z faktury vat nr (...) opiewała na kwotę 120.060,22zł, natomiast scedowana została jedynie jej część tj. kwota 101.275,67 zł. Ponadto zdaniem pozwanej powódka pismem z dnia 22 sierpnia 2014 roku nie odstąpiła skutecznie od umowy, bowiem postanowienia § 1 ust. 4 umowy są bezskuteczne gdyż nie zawierają terminu w jakim prawo do odstąpienia miałyby przysługiwać. Co więcej fakt dokonania przez (...) Medyczny potrącenia roszczenia odszkodowawczego, potwierdza, że na dzień 28 lutego 2014 roku przelana wierzytelność była wymagalna. Dodatkowo pozwana podniosła, że powód domaga się zapłaty kwoty 10.474 zł tytułem poniesionych kosztów związanych z nienależnym wykonaniem przez pozwaną umowy, w sytuacji gdy jak sam stwierdził złożył oświadczenie o odstąpieniu od tej umowy. Niezasadne jest również żądanie zwrotu kwoty 1.817 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez powoda w sprawie toczącej się przed sądem Okręgowym w Poznaniu w sytuacji gdy kwota ta nie została objęta wyrokiem Sądu.

(sprzeciw k. 81-85)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W dniu 28 lutego 2014 roku strony sporu zawarły umowę finansowania wierzytelności, na mocy, której (...) sp. z o.o. zwana w umowie zbywcą oświadczyła, że posiada bezsporne, wymagalne i nieprzedawnione, wskazane w załączniku nr 1 do umowy wierzytelności w łącznej kwocie 101.275,67zł, na którą składają się kwoty:

- a). z tytułu należności głównej 101.167,57zł,
- b). z tytułu odsetek naliczonych na dzień 20 lutego 2014 roku – 108,10zł.

Zbywca zapewnił ponadto, że wszystkie wskazane wierzytelności są bezsporne oraz, że nie zostały w żaden sposób zmodyfikowane poprzez jakkolwiek czynność prawną, oraz że nie są w jakikolwiek sposób obciążone na podstawie przepisów prawa lub postanowień umowy, nie są również objęte postępowaniem naprawczym, ani bankowym postępowaniem ugodowym, nie są też przedmiotem egzekucji komorniczej lub administracyjnej, a także nie podlegają potrąceniu ani innym zarzutom dopuszczalnym do podniesienia przez dłużnika w szczególności w trybie art. 513 k.c. ani też nie podlegają zajęciu w trybie właściwych przepisów, zaś ich wysokość odpowiada rzeczywistemu zadłużeniu dłużnika. Zbywca oświadczył, że przelewa (ceduje) na powódkę jako nabywcę wszystkie wierzytelności określone w ust. 1 zgodnie z treścią art. 509 i nast. k.c. z wyjątkiem obowiązków z tytułu gwarancji i rękojmi ciężących na zbywcy. Nabywca oświadczył, że przelew przyjmuje, zobowiązując się do zapłaty określonej w umowie ceny. Strony wskazały, że nabywca nabywa cedowane wierzytelności z chwilą zawarcia umowy. Jeżeli wierzytelność posiadałaby wadę prawną lub okazałoby się, że istnieje w wysokości innej niż wskazana w umowie nabywca mógł odstąpić od umowy w zakresie całości wierzytelności lub wierzytelności częściowych. W przypadku odstąpienia od umowy przez nabywcę, zbywca w terminie 7 dni od otrzymania oświadczenia od nabywcy o odstąpieniu zobowiązany był zwrócić nabywcy tytułem ceny nabycia danej wierzytelności nominalną wartość w dniu zawarcia niniejszej umowy wraz z ustawowymi odsetkami, zaś nabywca zobowiązany był przenieść na zbywcę właściwe wierzytelności i zwrócić wszelkie związane z nimi dokumenty oraz poinformować dłużnika o zwrotnym przelewie wierzytelności. Powyższe nie uchybiało prawu nabywcy do dochodzenia od zbywcy odszkodowania na zasadach ogólnych przewidzianych przez kodeks cywilny (§ 1 umowy).

Zbywca oświadczył, że wskazane wierzytelności przenosi na nabywcę za cenę stanowiącą 97,3959% wartości wierzytelności. Nabywca zobowiązał się zrealizować na rzecz zbywcy usługę finansowania za wynagrodzeniem w postaci dyskonta stanowiącego 2,6041% wartości wierzytelności, tj. kwotę 2.637,29zł. O dyskonta rozumianego jako

różnica między wartością nominalną wierzytelności, a ceną wierzytelności naliczony miał zostać należny podatek vat. Zapłata za wierzytelności nastąpić miała zgodnie z harmonogramem stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. Strony wskazały nadto, że jeżeli następstwem okoliczności istnienia wady prawnej którejkolwiek wierzytelności lub istnienia wierzytelności w wysokości innej niż wskazana w umowie jest nieważność umowy w tym zakresie bądź możliwość odstąpienia od umowy cena ulega odpowiedniemu zmniejszeniu. (§ 3 umowy).

Jeżeli wierzytelność zbywcy względem dłużnika nie istniała w chwili zawarcia umowy, bądź istniała w wysokości niższej niż wskazana w umowie, zbywca był zobowiązany do zwrotu kwoty otrzymanej od nabywcy wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia dokonania płatności przez nabywcę. To samo dotyczy przypadku gdy wysokość wierzytelności uległa zmniejszeniu po zawarciu umowy.

Strony ustaliły ponadto (§ 6 pkt 5 umowy), że zbywca ponosi odpowiedzialność związaną z dochodzeniem roszczeń przez nabywcę względem dłużnika w szczególności związaną z oddaleniem powództwa nabywcy bądź umorzeniem postępowania przeciwko dłużnikowi jeżeli dochodzenie roszczeń stało się niemożliwe w całości bądź w części z przyczyn związanych z nieprawidłową realizacją umowy przez zbywcę bądź umowy zawartej pomiędzy zbywcą a dłużnikiem. W takim przypadku zbywca zobowiązany był do zwrotu na żądanie nabywcy kwoty wierzytelności objętej danym powództwem wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia dokonania płatności przez nabywcę do zbywcy i kosztami procesu.

W przypadku niewykonania przez zbywcę powyższych zobowiązań do zwrotu określonych we wskazanych wypadkach kwot, zbywca zobowiązał się do zapłaty kwot przekazanych przez nabywcę wraz z:

- odsetkami ustawowymi jeżeli od dnia powstania zobowiązania zbywcy do dnia zwrotu kwoty nabywcy upłynęło nie więcej niż 30 dni,

- odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP jeżeli od dnia powstania zobowiązania zbywcy do dnia zwrotu nabywcy upłynęło więcej niż 30 dni,

a nadto zbywca wyraził zgodę na potrącenie zobowiązań o których mowa powyżej z zobowiązaniem nabywcy z tytułu zapłaty za wierzytelności (§ 6 umowy).

(umowa k. 21-23)

W wykonaniu powyższej umowy w dniu 4 marca 2014 roku powódka zapłaciła na rzecz pozwanej kwotę 98.031,80zł.

(potwierdzenie przelewu k. 24)

Pismem z dnia 11 lutego 2014 r. dłużnik przelanej wierzytelności - (...) Medyczny im. K. M. (1) w P. – wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 128.060,22 złotych z tytułu naprawienia szkody wynikłej z nienależytego wykonania umowy łączącej pozwanego i (...) tj. kwoty utraconej (zwróconej) dotacji z uwagi na nieterminowe wykonanie przez K. umowy z dłużnikiem, a w konsekwencji nieterminowym wykonaniem przez dłużnika umowy zawartej z Ministrem Zdrowia. W wezwaniu tym, doręczonym pozwanemu w dniu 18 lutego 2014 r., dłużnik wezwał do zapłaty powyższej kwoty w terminie 7 dni.

(wezwanie (...) skierowane do pozwanego k-107-109 i potwierdzenie odbioru k-110).

Po otrzymaniu wysłanego w dniu 6 marca 2014 r. zawiadomienia o cesji, pismem z dnia 12 marca 2014 roku (...) Medyczny złożył zarówno spółce (...) S.A. jak i K. oświadczenia o potrąceniu wierzytelności określonej w fakturze nr (...), a nabytej przez (...) S.A. w oparciu o zawartą z K. umowę cesji wierzytelności ze swoją wierzytelnością w kwocie 128.060,22 zł przysługującą Uniwersytetowi Medycznemu z tytułu szkody poniesionej przez (...) Medyczny, polegającej na obowiązku zwrotu tej kwoty Ministrowi Zdrowia z uwagi na nieterminowe wykonanie przez K. umowy nr (...) zawartej z Ministrem Zdrowia.

(oświadczenia o potrąceniu k-111-114)

Z uwagi na fakt, iż pierwotny dłużnik pozwanej spółki - (...) w P. odmówił dobrowolnej zapłaty na rzecz powódki należności wynikającej z faktury vat nr (...), która to wierzytelność została nabyta przez powódkę w oparciu o zawartą z pozwaną umowę przelewu wierzytelności z dnia 28 lutego 2014 roku, powódka wystąpiła z powództwem przeciwko Uniwersytetowi Medycznemu o zapłatę kwoty 100.445,53 zł.

(pozew k. 1-3 w aktach sprawy Sądu Okręgowego w Poznaniu, sygn. akt IX GC 639/14, zeznania świadka S. K. e-protokół rozprawy z dnia 7 lutego 2017 roku czas nagrania 00:03:51)

W postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu powód złożył wniosek o przypozwanie w charakterze interwenienta ubocznego K. po stronie powodowej spółki. Pomimo otrzymania zawiadomienia pozwany nie wstąpił do procesu.

(przypozwanie k-206, potwierdzenie odbioru zawiadomienia k-227 w aktach IX GC 639/14 – okoliczności niesporne).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt IX GC 639/14 Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy oddalił wskazane wyżej powództwo (...) S.A. przeciwko Uniwersytetowi Medycznemu im. K. M. w P. i zasądził od (...) S.A. na rzecz (...) kwotę 3.634 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd ten wskazał, że w dniu 22 listopada 2013 roku (...) Medyczny zawarł z (...) sp. z o.o. umowę nr (...), na mocy której K. sprzedał Uniwersytetowi Medycznemu, w ramach zadania inwestycyjnego „Przebudowa pomieszczeń Budynku Głównego na B. Operacyjne i Oddziały Pooperacyjne Szpitala (...) w P. – Etap I wyposażenie” VI gr. meble pozamedyczne. (...) Medyczny środki na sfinansowanie tej umowy uzyskał na podstawie zawartej z Ministrem Zdrowia umowy nr (...) na udzielenie w 2012 roku dotacji celowej na dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego pod nazwą „Przebudowa pomieszczeń Budynku Głównego na B. Operacyjny i Oddziały Pooperacyjne w Szpitalu (...) w P. – Etap I.” W wykonaniu umowy nr (...) K. wystawił Uniwersytetowi Medycznemu fakturę vat nr (...) na kwotę 128.060,22 złotych jednakże z uwagi na opóźnienie w wykonaniu umowy (...) musiał zwrócić przyznaną dotację, a zatem poniósł szkodę w wysokości odpowiadającej wysokości wystawionej przez pozwanego faktury. Sąd uznał, iż skoro wierzytelność pozwanego z tytułu odszkodowania stała się wymagalną przed zawiadomieniem o cesji, a nawet przed samym przelewem, to nie zachodzi ograniczenie potrącenia przewidziane w art. 513 § 2 k.c. i dokonane przez (...) potrącenie było skuteczne i doprowadziło do wygaśnięcia wzajemnych zobowiązań.

(wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu wraz z uzasadnieniem k. 244 oraz k.250 i nast. w aktach sprawy tegoż Sądu, pod sygn. akt IX GC 639/14, faktura vat nr (...) k. 93, oświadczenie o potrąceniu wierzytelności k. 97).

Pozwany na etapie podpisywania umowy cesji nie poinformował powoda o zgłoszonym przez (...) roszczeniu i otrzymanym wezwaniu do zapłaty.

(zeznania świadka S. K. e-protokół rozprawy z dnia 7 lutego 2017 roku czas nagrania 00:03:51)

W konsekwencji oddalenia powództwa wytoczonego przez powódkę wobec (...) pismem z dnia 22 sierpnia 2014 roku powódka oświadczyła, że odstępuje od umowy przelewu wierzytelności z dnia 28 lutego 2014 roku oraz wezwała pozwaną do zwrotu na jej rzecz tytułem ceny nabycia wierzytelności określonej w umowie w jej nominalnej wartości na dzień zawarcia umowy wraz z kosztami sądowymi w związku z prowadzonym postępowaniem sądowym i odsetkami liczonymi od dnia płatności, tj. łącznie kwoty 117.395,43zł oraz dalszych odsetek w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

(pismo wraz z wyliczeniem salda k. 46)

W odpowiedzi na powyższe pozwana w piśmie z dnia 1 września 2014 roku wskazała, iż niezrozumiałe jest dla niej twierdzenie o sporności zbyt wysokiej wierzytelności i zwróciła się do powódki z prośbą o przesłanie kserokopii wszystkich dokumentów związanych z wytoczonym przez powódkę postępowaniem sądowym przeciwko Uniwersytetowi Medycznemu. Pismem z dnia 26 lutego 2015 roku powódka ponownie wezwała pozwaną do zapłaty kwoty: 98.638,38zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 4 marca do dnia zapłaty, kosztów sądowych w związku z prowadzonym postępowaniem sądowym, tj. kwoty 5.023 zł tytułem opłaty od pozwu, 3.634 zł tytułem kosztów przegranych, 1.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i dalszych odsetek w terminie 3 dni od dnia otrzymania pisma.

(wezwanie k. 51)

Powyższy stan faktyczny, w większości niesporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów i uzupełniająco zeznania świadka S. K.. Dokumenty te nie były przez żadną ze stron kwestionowane.

Dokonując oceny zebranego materiału dowodowego Sąd uznał, iż nie znajduje uzasadnienia twierdzenie strony pozwanej, iż umowa przelewu została zawarta w innej dacie niż 28 lutego 2014 r. z uwagi na umieszczenie tej daty pod podpisami. To czy data znajduje pod podpisami czy też obok nich w żaden sposób nie może przesądzać o przyjęciu innej daty jej podpisania. Sytuacja w której jedna ze stron podpisuje umowę wcześniej jest często spotykana zwłaszcza przy zawieraniu umów na odległość i umowę uważa się za zawartą z dniem złożenia podpisów przez ostatnią ze stron umowy, o ile przewidziane jest to w treści umowy. To, że jej projekt został przesłany pocztą elektroniczną w dniu 20 lutego 2014 r. nie oznacza, że w tej dacie została zawarta. Z § 9 umowy wynika wprost, iż umowa wchodzi w życie z dniem złożenia podpisu przez nabywcę. Odesłanie zatem podpisanych jedynie przez pozwanego 2 egzemplarzy umowy nie spełnia powyższego warunku

O tym, że umowa została zawarta w dacie 28 lutego 2014 r. świadczy także to, że pozwany na żadnym z wcześniejszych etapów nie kwestionował tej daty (ani po otrzymaniu podpisanego przez powoda 2 egz. umowy, ani w ramach korespondencji po odstąpieniu od umowy przez powoda – a przynajmniej w żaden sposób tego nie wykazał). Ponadto, także w samym sprzeciwie wniesionym w toku niniejszego postępowania strona pozwana odwoływała się wprost do umowy zawartej w dniu 28 lutego 2014 r. Na marginesie jedynie wskazać można, że nawet gdyby przyjąć, iż doszło do zawarcia umowy już w dniu 21 lutego 2014 r. jak twierdzi pozwany, to i tak nie wpływałoby to na ocenę sytuacji prawnej w niniejszej sprawie. W tejże dacie bowiem strona pozwana także już wiedziała o roszczeniu swojego dłużnika, bowiem otrzymała wezwanie do zapłaty. Okoliczność, iż wyznaczony przez (...) 7-dniowy termin płatności, upływał w dniu 25 lutego 2014 r., nie zwalnia pozwanego od odpowiedzialności, którą przyjął na siebie w zawartej umowie cesji składając oświadczenie, iż nie zbywane wierzytelności „...nie podlegają potrąceniu ani innym zarzutom dopuszczalnym do podniesienia przez dłużnika, w szczególności w trybie art. 513 K.C.”. Zgodnie z treścią art. 513 § 2 zd. 1 k.c. dłużnik może z przelanej wierzytelności potrącić wierzytelność, która mu przysługuje względem zbywcy, chociażby stała się wymagalna dopiero po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie, a zatem w dacie podpisywania umowy przez stronę pozwaną, miała ona pełną świadomość, iż dłużnik może, i najpewniej to uczyni, wystąpić przeciwko niej z roszczeniem, a biorąc pod uwagę istnienie wierzytelności wzajemnej, będzie uprawniony do dokonania kompensaty wzajemnych zobowiązań. W pełni bowiem należy się zgodzić z rozważaniami Sądu Okręgowego w Poznaniu, iż norma art. 513 § 2 zd. 2 k.c. w sposób oczywisty dotyczy wierzytelności, które powstały po zawiadomieniu o przelewie, a nie wierzytelności istniejących już w dacie przelewu. W pełni zgodzić należy się z dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 maja 2003 r., V CKN 218/01, Lex (przywołanym także w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu) wykładnią art. 513 § 2 zd. 2 k.c. „(...) Przepis art. 513 § 1 k.p.c. pozwala dłużnikowi na dokonanie potrącenia z cedowaną wierzytelnością wszystkich tych wierzytelności, które powstały na jego rzecz w stosunku do faktoranta (cedenta) do chwili uzyskania wiadomości o cesji i które do tego momentu stały się potrącalne i wymagalne. Wprowadzony w interesie dłużnika przepis art. 513 § 2 k.c. rozszerzył możliwość potrącenia z cedowaną wierzytelnością również tych wierzytelności, które stają się wymagalne nawet po otrzymaniu przez dłużnika zawiadomienia o przelewie, ale nie później niż wierzytelność będąca przedmiotem przelewu. Wykładnia

systemowa i logiczna art. 513 k.c. prowadzi do wniosku, że paragraf drugi jest przepisem wyjątkowym w odniesieniu do zasady wyrażonej w paragrafie pierwszym, dlatego należy podzielić wyrażony w literaturze pogląd, iż dłużnik nie może potrącić wierzytelności, która mu przysługuje względem zbywcy (faktoranta, cedenta), jeżeli powstała ona po otrzymaniu zawiadomienia o przelewie. Dłużnik nie ma wprawdzie wpływu na sam przelew wierzytelności, ale niewątpliwie od niego zależy, czy nawiązać nowy stosunek prawny z faktorantem po otrzymaniu zawiadomienia o przelewie. Odmienna wykładnia rozszerzałaby nadmiernie uprzywilejowanie dłużnika cedowanej wierzytelności kosztem bezpieczeństwa obrotu, tj. naruszałaby usprawiedliwiony interes potencjalnych nabywców wierzytelności.”.

Sąd pominął złożone przez powoda kserokopie dokumentów (k-115-120) dotyczących wysokości kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu z uwagi na to, iż pozostawione w tych dokumentach szcątkowe dane w żaden sposób nie pozwalają na ocenę wiarygodności tego dokumentu, a także związku z tamtym postępowaniem

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Strony zawarły umowę finansowania wierzytelności, stanowiącą de facto umowę przelewu wierzytelności obwarowaną dodatkowymi warunkami. W niniejszej sprawie spór sprowadzał się z zasadzie do kwestii związanej z odpowiedzialnością strony pozwanej za istnienie (i wysokość) wierzytelności objętej cesją oraz istnienia po stronie pozwanego obowiązku naprawienia szkody.

Zgodnie z treścią art. 516 k.c. zbywca wierzytelności ponosi względem nabywcy odpowiedzialność za to, że wierzytelność mu przysługuje. Charakter odpowiedzialności przewidzianej w tym przepisie jest nie do końca jasny. W doktrynie wyrażono pogląd, że nie ma on właściwie znaczenia normatywnego, a w szczególności, nie kreuje odpowiedzialności gwarancyjnej cedenta wobec cesjonariusza, lecz potwierdza jedynie obowiązywanie zasady *nemo plus iuris ad alium transferre potest* w odniesieniu do obrotu wierzytelnościami (J. Mojak, [w:] Pietrzykowski, Komentarz KC, t. II, 2015, s. 189; G. Koziół, [w:] Kidyba, Komentarz KC, t. III, Cz. ogólna, 2014, s. 905). W takim ujęciu przesłanki, charakter, jak i zakres odpowiedzialności cedenta względem cesjonariusza wynikałyby wyłącznie z łączącego strony stosunku, będącego podstawą dokonania przelewu i kształtowałyby się odmiennie w przypadku czynności odpłatnych i nieodpłatnych (zob. K. Zawada, [w:] System PrPryw, t. 6, 2014, s. 1369, Radwański, Olejniczak, Zobowiązania, 2006, s. 359 i n.; wyrok SN z 17.10.2008 r., I CSK 100/08, Lex). Przy sprzedaży wierzytelności, zastosowanie znalazłyby przepisy o odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady prawne (np. G. Koziół, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, Cz. ogólna, 2014, s. 906; wyrok SN z 17.10.2008 r., I CSK 100/08, Lex). W przypadku braku stosunku umownego, w wykonaniu którego nastąpiła cesja, cedent odpowiadałby wobec cesjonariusza wedle zasad ogólnych (art. 471 i n. KC; podobnie J. Mojak, w: Pietrzykowski, Komentarz KC, t. II, 2015, s. 189).

Ustalenie szczegółowych przesłanek i treści odpowiedzialności cedenta, jak również określenie roszczenia, które uzyska cesjonariusz na wypadek, gdyby wierzytelność nie przysługiwała zbywcy, uzależniona jest od podstawy prawnej przelewu i poza samymi postanowieniami umownymi zastosowanie znajdzie art. 471 i n. k.c. (zob. SN w wyr. z 17.10.2008 r., I CSK 100/08, Lex). W sytuacji, gdy podstawą będzie zobowiązanie z umowy sprzedaży (finansowania) wierzytelności, to zgodnie z art. 556³ k.c. sprzedawca ponosi odpowiedzialność za istnienie prawa. Cesjonariuszowi jako kupującemu przysługują zatem uprawnienia z rękojmi za wadę prawną, jak również może on dochodzić naprawienia szkody w ramach reżimu *ex contractu* z art. 471 i n. k.c. (K. Zagrobelny, Komentarz do art. 516 [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2016, Legalis).

W doktrynie przyjmuje się, że odpowiedzialność cedenta powstanie również wówczas, gdy dłużnik dokona potrącenia swojej wierzytelności przysługującej mu względem cedenta ze skutkiem wobec cesjonariusza. W takim przypadku nie tylko bowiem nie jest realizowany ekonomiczny cel przelewu, ale wobec wstecznej mocy potrącenia należy uznać, że cesjonariusz nigdy wierzytelności nie nabył, przynajmniej w przypadkach, w których skutek potrącenia wystąpił przed chwilą dokonania przelewu – art. 499 k.c. (K. Mularski, Komentarz do art. 516 [w:] Gutowski, Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 450-1088. Warszawa, 2016).

Cedent co do zasady nie będzie ponosił odpowiedzialności za wygaśnięcie wierzytelności po dokonaniu przelewu jednakże odpowiedzialność cedenta powstanie, mimo że wierzytelność istniała w chwili przelewu, jeśli dłużnik dokona potrącenia wierzytelności z wierzytelnością wobec cedenta na podstawie art. 513 § 2 k.c., gdyż zgodnie z treścią art. 499 zd. 2 k.c. oświadczenie o potrąceniu ma moc wsteczną (K. Mularski, [w:] Gutowski, Komentarz, t. II, art. 516, Legalis, P. Sobolewski, Komentarz do art. 516 [w:] Osajda, Tom III A. Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część ogólna, Warszawa 2017, Legalis).

Zgodnie z treścią art. 556 k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę fizyczną lub prawną (rękojmia). Z kolei w myśl art. 556³ k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej, a także jeżeli ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą wynika z decyzji lub orzeczenia właściwego organu; w razie sprzedaży prawa sprzedawca jest odpowiedzialny także za istnienie prawa (wada prawna).

Istnienie wady prawnej, nawet zatajonej podstępnie nie powoduje nieważności umowy z mocy art. 58 k.c., a tylko podlega ocenie według odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady prawne (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 stycznia 2014 r., I ACa 1112/11, Lex).

Pojawiają się także głosy w doktrynie, iż w sytuacji gdy wady prawne nie istniały w chwili wydania rzeczy, lecz były w tym momencie podstawy faktyczne bądź prawne do ich powstania, np. istnienie w chwili wydania rzeczy przesłanek zastosowania wobec sprzedawcy konsekwencji opisanych w art. 527 k.c., brak byłoby podstaw do uznania, że rzecz była wadliwa w chwili wydania i w takim przypadku sprzedawca ponosiłby odpowiedzialność kontraktową na zasadach ogólnych (zob. Sz. Byczko, Komentarz do art. 556 (3) k.c. [w:] Lubasz, Namysłowska, Kodeks cywilny. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta, [w:] Ustawa o prawach konsumenta. Komentarz, 2015).

Zgodnie natomiast z treścią art. 574 k.c. jeżeli z powodu wady prawnej rzeczy sprzedanej kupujący złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy albo obniżeniu ceny, może on żądać naprawienia szkody, którą poniósł przez to, że zawarł umowę, nie wiedząc o istnieniu wady, choćby szkoda była następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności, a w szczególności może żądać zwrotu kosztów zawarcia umowy, kosztów odebrania, przewozu, przechowania i ubezpieczenia rzeczy, zwrotu dokonanych nakładów w takim zakresie, w jakim nie odniósł z nich korzyści, a nie otrzymał ich zwrotu od osoby trzeciej, oraz zwrotu kosztów procesu. Nie uchybia to przepisom o obowiązku naprawienia szkody na zasadach ogólnych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż niezależnie od przyjętej koncepcji odpowiedzialności z art. 516 k.c. (a więc czy jest to odpowiedzialność za wady prawne czy też odpowiedzialność kontraktowa, czy wreszcie w ramach bezpodstawnego wzbogacenia) w każdym przypadku pozwany zobowiązany jest do zwrotu kwoty uiszczony wraz odsetkami oraz naprawienia szkody.

W ocenie Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy uznać należy, iż przelana (sprzedana) wierzytelność obciążona była wadą prawną bowiem w dacie zawarcia umowy strona pozwana posiadała już wiedzę o istnieniu wierzytelności wzajemnej, zaś przyjmując datę zawarcia umowy (która została zakwestionowana dopiero w kolejnym piśmie procesowym strony pozwanej) na dzień 28 lutego 2014 r. – także o jej wymagalności. Zachowanie pozwanego uznać zatem należy za nielojalne wobec kontrahenta poprzez zatajenie informacji w tym zakresie. Konsekwencją takiego zachowania było wytoczenie przez powoda powództwa przeciwko dłużnikowi pozwanego z uwagi na brak wiedzy o wymagalności roszczenia dłużnika względem pozwanego i możliwości jego potrącenia w oparciu o art. 513 § 2 k.c. Z oświadczenia o potrąceniu skierowanego do powoda nie wynikają bowiem żadne informacje dotyczące wezwania pozwanego do zapłaty pismem z dnia 11 lutego 2014 r., a co za tym idzie również daty wymagalności roszczenia. Należy przy tym pamiętać, iż takie oświadczenie otrzymał również pozwany, a zatem miał możliwość również na tym etapie przedstawienia swoje go stanowiska, a co najmniej obowiązek współdziałania z powodem. Tymczasem pozwany nawet nie przystąpił do procesu w charakterze interwenienta ubocznego. Biorąc zatem pod uwagę, iż pozwany w żaden sposób nie informował powoda o okolicznościach dotyczących roszczenia dłużnika (a przynajmniej tego nie

wykazał) powód miał prawo pozostawać w przekonaniu, iż wierzytelność została zgłoszona do potrącenia w reakcji na zawiadomienie o cesji, jako roszczenie które powstało po cesji i podjąć decyzję o wytoczeniu powództwa (niezależnie od braku wiedzy co samej zasadności roszczenia dłużnika).

Strona pozwana podniosła także zarzut zatrzymania świadczenia (tzw. prawo zatrzymania). W myśl art. 496 k.c. jeżeli wskutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaoferuje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot. Prawo zatrzymania przysługuje tylko wtedy, gdy każde ze świadczeń nadaje się do zwrotu, a zatem art. 496 KC nie będzie miał więc zastosowania w wypadku, gdyby jedno ze świadczeń polegało jedynie na złożeniu oświadczenia woli (zob. T. Wiśniewski, [w:] Gudowski, Komentarz KC, Ks. III, cz. 1, 2013, s. 951; K. Zagrobelny, [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2014, s. 991 oraz A. Koch, w: Gutowski, Komentarz, t. II, art. 496, Nb 4). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 2015 r., II CSK 784/14, Lex, oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 16 lutego 2016 r., I ACa 3/16, Lex.

Podkreślić przy tym należy, iż prawo zatrzymania przysługuje, jeżeli roszczenie zwrotne przysługuje każdej ze stron. Jeśli jedno z zobowiązań stron wygaśnie z uwagi na niemożliwość świadczenia, czy też jego wykonanie, prawo zatrzymania nie będzie występowało (T. Wiśniewski, w: G. Bieniek i in., Komentarz... Zobowiązania, t. 1, 2011, s. 824). W przedmiotowej sprawie należy zatem mieć na względzie, że świadczenie powoda miałyby polegać na złożeniu oświadczenia o zwrotnym przeniesieniu wierzytelności na pozwanego, a zatem na złożeniu oświadczenia woli. Co więcej oświadczenie to miałyby dotyczyć „zwrotu” przelanej wierzytelności. Tymczasem wierzytelność objęta umową cesji wygasła na skutek dokonanego przez dłużnika potrącenia, co znalazło wyraz w wydanym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu wyroku oddalającego z tej przyczyny powództwo. Wierzytelność ta wygasła zarówno wobec powoda jak i pozwanego. Mając zatem na względzie powyższe rozważania Sąd uznał, iż zgłoszony przez pozwanego zarzut zatrzymania nie znajduje w niniejszej sprawie uzasadnienia.

Podsumowując powyższe rozważania podnieść należy, że dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom (art. 354 § 1 k.c.). W przedmiotowej sprawie strona pozwana uzyskała świadczenie od powoda pomimo co najmniej powzięcia w dacie zawarcia umowy wiedzy o roszczeniu dłużnika ((...)), a biorąc pod uwagę ustaloną datę zawarcia umowy (o czym wyżej) – pomimo zaistnienia stanu wymagalności zgłoszonego przez dłużnika roszczenia i nie dokonała zwrotu tego świadczenia. Z tego też względu Sąd uznał, iż powód skutecznie odstąpił od przedmiotowej umowy, zaś pozwany zobowiązany jest do zwrotu przekazanej kwoty oraz do naprawienia poniesionej szkody (art. 494 k.c.) wraz z naliczonymi, zgodnie z przyjętymi w umowie ustaleniami również na wypadek odstąpienia od umowy, odsetkami (art. 359 k.c.) oraz poniesionymi przez powoda kosztami w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, tj. opłatą sądową i zasądzonymi na rzecz dłużnika kosztami postępowania w wysokości 8.657,00 złotych (art. 574 k.c.). Jednocześnie nawet, gdyby przyjąć, iż przelana wierzytelność nie była dotknięta wadą prawną to i tak pozwany ponosiłby odpowiedzialność odszkodowawczą kontraktową za nienależyte wykonanie zobowiązania, a więc na podstawie art. 471 k.c. i n.

Sąd oddalił natomiast powództwo w zakresie żądanej w ramach naprawienia szkody w postaci zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powoda w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w kwocie 1.800,00 złotych z uwagi na brak wykazania poniesienia tych kosztów (złożone dokumenty nie pozwalały na ustalenie poniesienia tych kosztów i ich wysokości, o czym wyżej).

W oparciu o treść art. 481 i 482 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia zgodnie z żądaniem pozwu (w wysokości odsetek ustawowych, które to żądanie nie zostało zmodyfikowane w toku postępowania), od dnia wytoczenia powództwa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z którym, przegrywający obowiązany jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Strona

powodowa uległa w tak nieznacznym zakresie (1.800,00 zł), że Sąd nie znalazł podstawy do zastosowania art. 100 k.p.c.

Z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego.